

Tiarella L. – mitrovnička, tiarela

Saxifragaceae

7 druhů převážně ze Severní Ameriky, 1 druh z Himaláji, 1 z Japonska. Rod pojmenován pravděpodobně po pokrývce hlavy babylonských a perských vládců či po názvu papežské tiáry – trojitě papežské koruny, která připomíná tvar [pestíku](#) této rostliny.

Nízké trvalky ozdobné listem a květem. Tvoří krátké či delší oddenky s růžicemi dlouze řapíkatých, jednoduchých nebo 3četných laločnatých listů. Květy v apikálních hroznech, 5 čtené. Kalich 5 čtený, kališní lístky připomínající okvětní plátky korunní, většinou kratší, korunních plátků 5, bílé, růžové nebo červené, celokrajné, tyčinek 10. Plod jednopouzdrá tobolka se 2 nestejně dlouhými chloupky.

V pěstování nejčastěji *T. cordifolia*, *T. wherryi* a řada mezidruhovných odrůd.

***Tiarella cordifolia* L. – mitrovnička srdcolistá**

Původ: Severní Amerika

Ekologie: podrosty vlhkých horských lesů, svahy kolem potoků s půdami bohatými na živiny; hemikryptofyt

Růstové a vzhledové charakteristiky: 15 cm vysoká rostlina v listu, 30 cm v květu se schopností tvořit [nadzemní výběžky](#) a vytvářet hustý [zapojený porost](#). Listy okrouhle vejčité, mělko 5laločnaté, zubaté se [srdčitou bází](#), asi 5-10 x 3-8 cm velké jsou zelené s nepravidelnými hnědými skvrnami. Květy v řídkých, [jemných](#) vzpřímených hroznech nad listy. Květní lodyha i stopečky květů jemně pýřité. Korunní plátky cca o 1/2 delší než kališní lístky, oboje bílé. Okvětní lístky elipčité až kopinaté. Nápadné dlouhé tyčinky (2 – 7 mm), přibližně stejně dlouhé. Kvete v IV - V.

V přírodě také v několika varietách, např. var. *collina*, var. *cordifolia*, var. *austrina*.

Tiarella cordifolia

***Tiarella wherryi* Lakela**

(syn. *Tiarella cordifolia* var. *collina*)

Původ: Severní Amerika - USA

Ekologie: podrosty vlhkých horských lesů s půdami bohatými na živiny; hemikryptofyt

Růstové a vzhledové charakteristiky: Na rozdíl od předešlé **bez nadzemních výběžků**. Přízemní listy oválně srdčité, 7-14 x 6-9 cm velké se 3 (vzácně 9) mělkými laloky na 10 – 20 cm dlouhých stopkách, smaragdově zelené, občas hnědě flekaté vespod, na podzim výrazně barvící do červena a přetrvávající i přes zimu. Květný stvol 35 cm dlouhý nese hustý jednoduchý hrozen pyramidálního tvaru. Kališní lístky bílé s nádechem do růžova, pak obzvláště nerozkvetlá špička květenství růžová. Okvětní plátky úzce kopinaté, bílé, tyčinky stejně dlouhé. Květenství vonné, V – VI. hemikryptofyt

Tiarella wherryi – květ, list

Tiarella sp. – vybarvování L.

Tiarella trifoliata L. – milovníčka trojlistá

Původ: Severní Amerika – Aljaška až Oregon

Ekologie: podrosty vlhkých horských lesů s půdami bohatými na živiny; hemikryptofyt

Růstové a vzhledové charakteristiky: 25 – 40 (50) cm vysoká bylina bez výběžků. Bazální listy 9x12 cm, 3četné. Prostřední lísteček 3laločnatý, oba postranné 2laločnaté, všechny hrubě zubaté, chlupaté. Květenství řídké, vzdušné, květy drobné, bílé, okvětní plátky tenké niťovité, tyčinky nestejně délky.

Tiareella polyphylla D. Don.

Původ: Severní Amerika – Aljaška až Oregon

Ekologie: podrosty vlhkých horských lesů s půdami bohatými na živiny; hemikryptofyt

Růstové a vzhledové charakteristiky: 10 – 40 cm vysoká bylina s podzemními oddenky. Bazální listy na 2 – 10 cm dlouhých stopkách 2 – 7 cm v průměru, srdčité, mělce 5 laločnaté se zuby a chlupy. Hroznovité květenství na lodyhách 10 – 40 cm, otevřené, vzdušné se 2 – 3 lodyžními listy. Květy bílé, okvětní lístky šidlovité až lineární. Tyčinky 3 – 5 mm, nerovnoměrně dlouhé, krémové.

Nejvýznamnější odrůdy:

Vedle druhových selekcí je dnes na trhu řada mezidruhových hybridů a jejich selekcí, které se liší tvarem a především vybarvením listů, barvou, hustotou a vybarvením květenství.

<i>Tiarella cordifolia</i>		
<u>'Brandywine'</u>	Puchýřkatý, tuhý, krabatý L. bronzový na podzim	krémově bílý K.
<u>'Butterfly Wings'</u>	Hluboce 5 laločnatý L. s tmavým mramorováním uprostřed	Světle růžový K.
'Montrose'		
'Moorgrün'	Intenzivně zelený	Krémový až bílý
<u>'Oakleaf'</u>	L. při rašení bronzový, na podzim vínový	Světle růžový K.
'Winterglow'	Velký L., s červenými skvrnami, v zimě zlatohnědý	Bílý K.
<i>Tiarella wherryi</i>		
<u>'Springwood'</u>	Laločnatě oválný L., zelený, se skvrnami kaštanové barvy	Bílý K.
<i>Tiarella hybridy</i>		
'Dark Eyes'	„javorovitý“ tvar L., zelený s vínovým nádechem kolem žilnatiny	Světle růžový K.
'Freckles'	L. zelený s růžovo hnědými skvrnami	Béžový K.
<u>'Inkblot'</u>	L. zářivě zelený, tmavé skvrny kolem žilnatiny	Bledě růžový K.
<u>Iron Butterfly</u>	L. hluboce stříhaný, purpurově černý střed	Vonný, sv. růž.K.
<u>'Mistic Mist'</u>	L. zelený, bíle panašovaný, kolem žilnatiny vínový	Pěnově bílý K.
<u>'Neon Lights'</u>	Vínově černý L. se sv.zel.okrajem, čepel hrubozubatá.	Světle růžový K.
<u>'Pink Skyrocket'</u>	Hluboce stříhaný L, vínová žilnatina	Velký růžový K
<i>Tiarella polyphylla</i>		
<u>'Spring Symphony'</u>	L. sv. zelený s malou skvrnou	světle růžový
<u>'Sugar and Spice'</u>	L. lesklý, tvaru javoru, s červenými skvrnami v okolí žilnatiny	matně růžový s bílým středem
'Tiger Stripe'	L lesklý tmavě zelený s tmavou skvrnou	

‘Iron Butterfly’

‘Iron Butterfly’

‘Elizabeth ‘Oliver’

‘Spring Symphony’

‘Spring Symphony’

‘Tiger Stripe’

Pěstitelské vlastnosti a požadavky rodu: *Tiarella* nejlépe prospívá v propustné, humózní, vlhké až čerstvé půdě v přistínění až stínu. Upřednostňuje mírně kyselé půdy. I když pochází z chladných a vlhkých míst nesnáší zamokření, naopak potřebuje dobře oddrenážované, propustné půdy. Plné slunce a sucho nesnáší. *Tiarella cordifolia* a její hybridy se ve vhodných podmínkách rychle rozrůstají a vytvářejí kolonie rostlin. Mezidruhové hybridy zdědily tuto vlastnost podle zastoupení rodičovských druhů. Na území ČR zatím není velká zkušenost s jejich mrazuvzdorností, vitalitou a chováním se na stanovišti. Vedle atraktivního květu mnohé hybridy v průběhu léta a na podzim zajímavě [vybarvují list](#), jiné ho mají přes zimu stálezelený.

Množení: semenem, dělením

Použití v zahradní a krajinářské tvorbě: Jedná se o divoce rostoucí trvalku záhonového charakteru, okrasnou listem a květem. Je rostlinou stanovištního prostoru „Gehölz“ – GR2 – „Podrost dřevin“ (Sieber 1990). Z uvedeného zařazení vyplývá a její nejvhodnější použití v objektech ZKT a těmi jsou:

- Podrosty a okraje porostů dřevin, keřů jak ve veřejné zeleni tak v soukromé zahradě. V době kvetení je rostlina nositelem velmi jemné textury. V podrostech ji můžeme kombinovat s mnoha jinými druhy jako např. *Brunnera macrophylla*, *Heuchera* hybridy, *Galeobdolon luteum*, *Epimedium* hybridy, jarní efemeroidy jako jsou *Anemone ranunculoides*, *Galanthus nivalis*, *Ornithogalum nutans* a mnoho jiných rodů a druhů

Kontrast velmi jemné textury *Tiarella cordifolia* a hrubé až velmi hrubé *Petasites*

- Stinné partie soukromých zahrad

- pokryvné výsadby na vlhkých a stinných stanovištích – vhodné sázet na spon cca 20 -25 cm x 20 – 25 cm.

Tiarella 'Spring Symphony'

- Trvalkové záhony

Tiarella sp. V popředí záhonu

- Smíšené záhony s keři

- Skalky
- Společenstva rostlin u vody
- Výsadby v nádobách do stinných částí soukromé zahrady – hybridy s atraktivně vybarveným listem
- jiné

Literatura a odkazy:

Tiarella: In. The European Garden flora. Volume IV. Cambridge University Press 2002. Str. 281. ISBN: 0 521 42095 4

<http://www.terranovanurseries.com/wholesale/modules.php?name=Content&pa=showpage&pid=491>

<http://www.northcreeknurseries.com/index.cfm?fuseaction=plants.main&alphaKey=T&whichName=genus&showIntro=0>